

Pravo EU v praksi Vrhovnega sodišča

RS

Mag. Nina Betetto

Vrhovno sodišče RS

Program
Vseživljenjsko
učenje

EU pravo v SP VSRS

- Uporaba EU prava pred sodišči DČ ni odvisna od tega, ali se stranka v konkretnem pravnem postopku nanj sklicuje ali ne, velja načelo *iura novit curia*
- Analiza slovenske SP kaže, da je bilo v prvih letih članstva RS v EU relativno malo uporabljeno
- ??

Implementacija uredb v SLO pravo

- SEU (C-119/84): “Za popolno in učinkovito izvrševanje uredb EU, celo tedaj ko evropsko pravo ne odkazuje na nacionalno pravo, **je potrebna uporaba določenih postopkovnih pravil notranjega prava**, ki pa ne smejo ogroziti ciljev uredbe.”
- SLO: izvedbene zakonodaje ni, “minimalističen” pristop. Značilen primer je področje mednarodne ugrabitve otrok, ki je predmet urejanja z Uredbo Bruselj IIa in Haaško konvencijo o civilnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok , kjer je oblikovanje postopka v celoti prepuščeno praksi.

Postopek predhodnega odločanja v SP VSRS

- Obseg sklicevanja strank na pravo EU in uporaba tega prava s strani sodišč se vendarle počasi povečuje: vloženi 7 predlogov (3 s področja civilnega prava)

SEU se odstopi v predhodno odločanje vprašanje glede razlage **čl. 6 Direktive 2000/26/ES** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. maja 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju avtomobilske odgovornosti, ki spreminja Direktivi Sveta 73/239/EGS in 88/357/EGS (Četrta direktiva o zavarovanju avtomobilske odgovornosti). 2. Postopek se prekine do odločitve SEU.

Tožnik s stalnim prebivališčem v RS je kot voznik tovornega vozila v prometni nesreči, ki se je zgodila 14. 2. 2005 v R Slovaški, utrpel premoženjsko in nepremoženjsko škodo. Prometno nesrečo je povzročil A. A., ki je imel svoje vozilo zavarovano pri zavarovalnici B. iz Bratislave. Pooblaščenca zavarovalnica za obravnavanje odškodninskih zahtevkov slovaške zavarovalnice v RS je bila C. d. d. Tožnik je predpravdni odškodninski zahtevek poslal tako zavarovalnici povzročitelja škode kot tudi pooblaščeni zavarovalnici, vendar nobena izmed njiju v treh mesecih nanj ni odgovorila. Tožnik je zato 15. 2. 2008 proti Slovenskemu zavarovalnemu združenju GIZ vložil tožbo, s katero je zahteval plačilo odškodnine.

Na podlagi Direktive mora v treh mesecih od datuma, ko je oškodovanec vložil svoj odškodninski zahtevek na zavarovalnico povzročitelja nesreče, zavarovalnica povzročitelja škode oziroma njen pooblaščenec dati utemeljeno ponudbo za odškodnino v primeru, da odgovornost ni sporna, oziroma dati utemeljen odgovor na odškodninski zahtevek, če je odgovornost sporna. Če zavarovalnica povzročitelja nesreče ali njen pooblaščenec tega v roku treh mesecev ne storita, lahko oškodovanec svoj zahtevek naslovi na odškodninski organ v DČ svojega prebivališča.

Čl. 42.j ZOZP, ki je v nacionalno zakonodajo prenesel čl. 6 Direktive 2000/26/ES, določa, da se v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja GIZ ustanovi odškodninski urad, ki zagotavlja odškodnine oškodovancem s stalnim prebivališčem v RS ob izpolnitvi naslednjih pogojev: 1. če je bila prometna nesreča povzročena v drugi DČ oz. v tretjih državah, katerih nacionalni zavarovalni biro je član sistema zelene karte, 2. če je bila škoda povzročena z vozilom, zavarovanim v tej DČ in izvira z njenega ozemlja in 3. le v izjemnih primerih, ko odgovornostna zavarovalnica oziroma njen pooblaščenec ni izpolnil svojih dolžnosti, določenih z ZOZP. Ti oškodovanci lahko naslovijo svoj odškodninski zahtevek na odškodninski urad, če v treh mesecih od dneva, ko so vložili odškodninski zahtevek na odgovornostno zavarovalnico ali njenega pooblaščenca, nobeden izmed njiju odškodninskega zahtevka ni rešil.

Čl. 6. Direktive 2000/26/ES dopušča različne interpretacije pojmov „odškodninski zahtev“ in „zagotavljati odškodnine oškodovancem“ oziroma različno razlago vprašanja, ali je na odškodninski organ mogoče vložiti le predpravdni odškodninski zahtev, ki se obravnava v izvensodnem postopku, ali pa je povrnitev škode mogoče zahtevati tudi s tožbo v sodnem postopku. Odškodninski organ je namenjen dodatnemu varstvu oškodovanca. Vendar pa iz določbe čl. 6. Direktive 2000/26/ES ne izhaja jasno, ali je odškodninski organ predviden kot dodatni zavezanec za plačilo odškodnine v primeru, da oškodovanec ne more priti do poplačila preko zavarovalnice povzročitelja škode oziroma njenega pooblaščenca in v tem primeru plačilo odškodnine lahko doseže tudi prisilno z uspehom v sodnem postopku, ali pa je njegov namen le, da zavarovalnico povzročitelja škode in njenega pooblaščenca dodatno sili, naj na oškodovančev predpravdni odškodninski zahtev reagirata ter da ju odškodninski organ zato obvesti o tem, da je prejel odškodninski zahtev.

SEU se odstopi v predhodno odločanje vprašanje glede razlage člena 3(1) Direktive 72/166/EGS Sveta z dne 24. aprila 1972 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti, pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti. 2. Postopek se prekine do odločitve SEU.

Tožnik je bil poškodovan pri spravljanju bal sena na podstrešje skednja. Vzpenjal se je po lestvi, ko je zavarovanec tožene stranke traktor s prikolico, na kateri so bile bale sena, prestavil vzvratno in pri tem zadel lestev, ki se je skupaj s tožnikom prevrnila na tla. Tožnik je zoper zavarovalnico, pri kateri je imel lastnik traktorja sklenjeno obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti, vložil tožbo za plačilo odškodnine.

Ali je treba pojem „uporaba vozila“ v smislu Direktive razlagati tako, da ne zajema okoliščin konkretnega primera, ko je zavarovanec tožene stranke s traktorjem s prikolico pri spravljanju bal sena v prostorih skednja zbil tožnika na lestvi, ker ni šlo za prometno situacijo?

Dolžnost predložitve vprašanja SEU

- Stranka predlaga postavitev vprašanja v postopku predhodnega odločanja: Up 1056/11: “Pravica posameznika, ki je stranka glavnega postopka, do sodnega varstva iz čl. 23/1 Ustave se nanaša tudi na dolžnost sodišča, da predloži zadevo SEU iz 267. člena PDEU, ne glede na vrsto glavnega sodnega postopka.”

Dolžnost predložitve vprašanja SEU

Opustitev dolžnosti predložitve zadeve SEU mora biti skladna s sodno prakso SEU:

- da vprašanje ni upoštevno, pri čemer je nacionalno sodišče tisto, ki presodi o upoštevnosti vprašanja
- da je upoštevna določba EU že bila predmet razlage SEU
- ali da se pravilna uporaba prava EU ponuja tako očitno, da ne pušča prostora za noben razumen dvom. Preden nacionalno sodišče zaključi, da gre za tak primer, mora biti prepričano, da je to enako očitno tudi za sodišča drugih DČ in SEU. (...) Pri tem mora upoštevati značilnosti prava EU in posebne težave, ki jih prinaša njegova razlaga, vključno s primerjavo vseh jezikovnih različic besedila, spoštovanjem posebne terminologije prava EU in umestitvijo razlage v kontekst tega prava.

Dolžnost predložitve vprašanja SEU

- Kadar nacionalno sodišče sprejme arbitrarno odločitev, da zadeve ne bo predložilo SEU, **gre tudi za kršitev čl. 6 EKČP.**
- Nepredložitev zadeve SEU ima za posledico, da o vprašanjih prava EU odloči sodišče, ki za odgovor nanje ni pristojno. Kadar obstaja dolžnost predložitve, ima lahko njena opustitev za posledico odškodninsko odgovornost DČ zaradi kršitve prava EU, na drugi strani pa ni izključen niti postopek zoper DČ zaradi kršitve prava EU po čl. 258 PDEU

BU I – Veljavnost ratione temporis – čl. 66/2 BU I

- Velja od 1. 3. 2002
- 1. Ta uredba se uporablja samo za pravne postopke, ki so bili začeti, in za listine, ki so bile uradno sestavljene ali registrirane kot javne listine po tem, ko je ta uredba začela veljati.
- 2. Če pa je bil postopek v DČ izvora začel pred začetkom veljavnosti te uredbe, se sodne odločbe, izdane po tem dnevu, priznajo in izvršijo v skladu s poglavjem III:
 - (a) če je bil postopek v DČ izvora začel po začetku veljavnosti BU ali Luganske konvencije tako v DČ izvora kot v zaprošeni DČ;
 - (b) v vseh drugih primerih, če je bila pristojnost določena v skladu s
pravili iz poglavja II ali iz konvencije, sklenjene med DČ izvora in zaprošeno DČ, ki je veljala v času začetka postopka

BU I – Veljavnost ratione temporis – čl. 66/2 BU I

- Sklepa VSS Cp 2/2005 in Cp 16/2006: v obeh zadevah sta bili odločbi, katerih priznanje se predlaga, izdani po 1. 3. 2002, a pred 1. 5. 2004
- VSS: “DČ se ne more sklicevati na neuporabo prava EU le zato, ker je šele postala nova članica. Argument v prid časovne veljavnosti BU I tudi v postopkih priznanja in izvršitve sodnih odločb, izdanih v drugih DČ pred 1. 5. 2004, izhaja iz delitve, ki razlikuje med procesnimi in materialnimi pravili. V skladu s to delitvijo se procesna pravila po SP SEU v nasprotju z materialnimi uporabljajo nemudoma.”

BU I – Veljavnost ratione temporis – čl. 66/2 BU I

- Wolf Naturprodukte GmbH v. SEWAR spol. s r.o. (C-514/10):

Pojem “**začetek veljavnosti**” iz čl. 66/2 BU I je treba razlagati tako, da mora ta uredba, da bi jo bilo mogoče uporabiti za priznanje in izvršitev sodne odločbe, v času izdaje te odločbe veljati tako v DČ izvora kot v zaprošeni DČ. Iz določb uredbe je razvidna tesna vez, ki obstaja med pravili o pristojnosti sodišč in pravili o priznanju in izvršitvi sodnih odločb. Uporaba poenostavljenih pravil o priznavanju in izvršitvi, ki so v korist tožeče stranke, je upravičena le, če je bila odločba, ki jo je treba priznati, sprejeta v skladu s pravili o pristojnosti iz iste uredbe, ki ščitijo interese tožene stranke.